

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 czerwca 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tomasz Artymiuk (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Marek Pietruszyński

SSN Barbara Skoczowska

w sprawie **A. M.**

w przedmiocie wyroku łącznego,

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

w dniu 25 czerwca 2025 r.

kasacji wniesionej przez Rzecznika Praw Obywatelskich na korzyść skazanego
od prawomocnego wyroku łącznego Sądu Rejonowego w Szamotułach z dnia 14
stycznia 2025 r., sygn. akt II K 529/23,

**uchyła zaskarżony wyrok łączny Sądu Rejonowego w
Szamotułach z dnia 14 stycznia 2025 r., sygn. akt II K 529/23 i na
podstawie art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k. postępowanie wobec A. M. w
przedmiocie wydania wyroku łącznego umarza, a kosztami
procesu obciąża Skarb Państwa.**

Marek Pietruszyński Tomasz Artymiuk Barbara Skoczowska

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w Szamotułach w sprawie o sygn. akt II K 529/23, prowadził postępowanie w przedmiocie wydania wyroku łącznego, wobec A. M., skazanego prawomocnymi wyrokami:

I. Sądu Rejonowego w Gnieźnie z dnia 10.02.2020 r., sygn. akt II K 1180/19 za:

- przestępstwo z art. 281 § 1 k.k. popełnione w dniu 14.10.2019 r., za które przy zastosowaniu art. 37 b § 1 k.k. wymierzono karę łączoną 6 miesięcy pozbawienia wolności oraz roku i 6 miesięcy ograniczenia wolności, zobowiązując skazanego do wykonywania nieodpłatnej kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 20 godzin miesięcznie;
- przestępstwo z art. 190 § 1 k.k. w zw. z art. 217a k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. popełnione w dniu 14.10.2019 r., za które wymierzono karę łączoną 3 miesięcy pozbawienia wolności i 6 miesięcy ograniczenia wolności, zobowiązując skazanego do wykonywania nieodpłatnej kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 20 godzin miesięcznie.

Kary te sprowadzono do kary łącznej i wymierzono karę łączoną 6 miesięcy pozbawienia wolności oraz roku i 6 miesięcy ograniczenia wolności, zobowiązując skazanego do wykonywania nieodpłatnej kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 20 godzin miesięcznie.

II. Sądu Rejonowego w Szamotułach z dnia 29.06.2020 r., sygn. akt II K 55/20 za:

- przestępstwo z art. 278 § 5 k.k. w zw. z art. 278 § 1 k.k. w zw. z art. 275 § 1 k.k. i art. 276 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. popełnione w dniu 10.10.2019 r., za które wymierzono karę 6 miesięcy pozbawienia wolności;
- przestępstwo z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 279 § 1 k.k. popełnione w dniu 10.10.2019 r., za które wymierzono karę roku pozbawienia wolności.

Kary te sprowadzono do kary łącznej roku pozbawienia wolności.

III. Sądu Rejonowego w Szamotułach z dnia 09.07.2020 r., sygn. akt II K 258/20, za przestępstwo z art. 278 § 1 k.k. popełnione w dniu 12.02.2020 r., za które wymierzono karę 5 miesięcy pozbawienia wolności.

IV. Sądu Rejonowego w Szamotułach z dnia 21.10.2020 r., sygn. akt II K 1072/19, za ciąg przestępstw z art. 278 § 1 k.k. i art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 278 § 1 k.k. popełnionych w dniach 15.09.2019 r., 05.10.2019 r., 07.10.2019 r., za które przy

zastosowaniu art. 91 § 1 k.k. wymierzono skazanemu karę roku pozbawienia wolności z warunkowym jej zawieszeniem na okres próby lat 3.

Wyrokiem łącznym z dnia 14 stycznia 2025 r., sygn. akt II K 529/23, Sąd Rejonowy w Szamotułach rozwiązał węzeł kary łącznej orzeczonej w sprawie II K 55/20 Sądu Rejonowego w Szamotułach (pkt. 1 wyroku łącznego). Na podstawie art. 85 § 1 k.k., art. 85a k.k., art. 86 § 1 k.k. połączył kary pozbawienia wolności wymierzone skazanemu wyrokami opisanymi powyżej w punktach II (Sądu Rejonowego w Szamotułach z dnia 29.06.2020 r., sygn. akt II K 55/20) i III (Sądu Rejonowego w Szamotułach z dnia 09.07.2020 r., sygn. akt II K 258/20) i wymierzył mu karę łączną roku i 5 miesięcy pozbawienia wolności (pkt. 2 wyroku łącznego). Na poczet kary łącznej pozbawienia wolności zaliczył skazanemu okresy odbywania tej kary we wskazanych w pkt 2 wyroku łącznego sprawach (pkt 3 wyroku łącznego). Na podstawie art. 576 § 1 k.p.k. wyroki podlegające połączeniu w zakresie nieobjętym wyrokiem łącznym pozostawił odrębnemu wykonaniu (pkt 4 wyroku łącznego). Umorzył postępowanie w pozostałym zakresie (pkt 5 wyroku łącznego). Zwolnił skazanego od zapłaty na rzecz Skarbu Państwa wydatków poniesionych przez Skarb Państwa (pkt 6 wyroku łącznego).

Powyższy wyrok łączny Sądu Rejonowego w Szamotułach z dnia 14 stycznia 2025 r., sygn. akt II K 529/23, uprawomocnił się wobec A. M. w dniu 22 stycznia 2025 r.

Wcześniej przed Sądem Rejonowym w Szamotułach, w sprawie o sygn. akt II K 301/23, toczyło się wobec skazanego A. M. postępowanie karne w przedmiocie wydania wyroku łącznego dotyczącego skazań wyżej wymienionego wyrokami Sądu Rejonowego w Gnieźnie w sprawie o sygn. akt II K 1180/19 oraz Sądu Rejonowego w Szamotułach w sprawach o sygn. akt II K 55/20, II K 258/20 i II K 1072/20. Wyrokiem łącznym z dnia 14 września 2023 r. w sprawie o sygn. akt II K 301/23, Sąd Rejonowy w Szamotułach połączył wobec skazanego A. M. kary pozbawienia wolności orzeczone wyrokami Sądu Rejonowego w Szamotułach o sygn. akt. II K 55/20 oraz II K 258/20 i w ich miejsce orzekł karę łączną w rozmiarze roku i 2 miesięcy pozbawienia wolności (pkt 1 wyroku łącznego), a w pozostałym zakresie postępowanie umorzył (pkt 3 tego wyroku). Wyrok powyższy uprawomocnił się w dniu 22 września 2023 r.

Od prawomocnego wyroku Sądu Rejonowego w Szamotułach, kasację wniósł Rzecznik Praw Obywatelskich. Zaskarżył powyższy wyrok w całości na korzyść skazanego A. M., formułując zarzut: „rażącego, stanowiącego bezwzględną przyczynę odwoławczą określoną w art. 439 § 1 pkt 8 k.p.k., naruszenia prawa karnego procesowego, to jest art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k., polegającego na wydaniu przez Sąd Rejonowy w Szamotułach w dniu 14 stycznia 2025 r. wyroku łącznego o sygn. akt II K 529/23, łączącego wobec skazanego A. M. kary pozbawienia wolności orzeczone wyrokami Sądu Rejonowego w Szamotułach o sygn. akt. II K 55/20 i II K 258/20 i w ich miejsce wymierzającego karę łączną 1 roku i 5 miesięcy pozbawienia wolności, w sytuacji, gdy kwestia połączenia skazań na mocy tych samych orzeczeń, wydanych, wobec tego samego skazanego, została już wcześniej rozstrzygnięta wyrokiem łącznym Sądu Rejonowego w Szamotułach z dnia 14 września 2023 r. o sygn. akt II K 301/23, który uprawomocnił się w dniu 22 września 2023 r.”.

W konsekwencji Autor kasacji wniósł o:

1. dopuszczenie dowodu z dokumentów znajdujących się w aktach Sądu Rejonowego w Szamotułach o sygn. akt II K 301/23, na okoliczność wydania wobec skazanego A. M. w dniu 14 września 2023 r. prawomocnego wyroku łącznego, którym połączono kary pozbawienia wolności wymierzone skazanemu wyrokami Sądu Rejonowego w Szamotułach o sygn. akt II K 55/20 i II K 258/20;
2. uchylenie zaskarżonego wyroku łącznego Sądu Rejonowego w Szamotułach z dnia 14 stycznia 2025 r., sygn. akt II K 529/23 i umorzenie postępowania, wobec A. M., na podstawie art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Podniesiony w kasacji wniesionej przez Rzecznika Praw Obywatelskich zarzut rażącego naruszenia przepisów prawa karnego procesowego jest oczywiście zasadny, co umożliwiło uwzględnienie tego nadzwyczajnego środka zaskarżenia w całości na posiedzeniu bez udziału stron na podstawie art. 535 § 5 k.p.k.

Zaskarżony niniejszą kasacją wyrok łączny Sądu Rejonowego w Szamotułach z dnia 14 stycznia 2025 r. w sprawie o sygn. akt II K 529/23 nie może się ostać, ponieważ zapadł z rażącym naruszeniem przepisów prawa procesowego, w sposób opisany w *petitum* kasacji. Stosownie do treści art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k. nie wszczynają się postępowania, a wszczęte umarza, gdy postępowanie karne co do tego samego

czynu tej samej osoby zostało prawomocnie zakończone (*res iudicatae*) albo wcześniej wszczęte toczy się (*lis pendens*).

W orzecnictwie Sądu Najwyższego utrwalony jest pogląd, że uregulowany w art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k. bezwzględny nakaz umorzenia postępowania karnego, gdy wcześniejsze postępowanie karne co do tego samego czynu tej samej osoby zostało prawomocnie zakończone (*res iudicata*), dotyczy również postępowań w przedmiocie wydania wyroku łącznego (zob. np. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 17 września 2015 r., III KK 308/15 i z dnia 13 lipca 2023 r., IV KK 463/22).

Trafnie Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 10 lutego 2017 r., IV KK 6/17, wskazał, że powaga rzeczy osądzonej (art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k.) w postępowaniu w przedmiocie wydania wyroku łącznego stanowi przeszkodę do wydania wyroku łącznego, gdy przedmiotem takiego wcześniejszego postępowania były wszystkie tożsame wyroki, co do których zapadło prawomocne orzeczenie rozstrzygające kwestię orzeczenia kary łącznej.

Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy należy skonstatować, że ze wskazaną sytuacją procesową mamy do czynienia w tym wypadku.

Otóż, wobec skazanego A. M. zapadły dwa prawomocne wyroki łączne. Pierwszy z nich został wydany przez Sąd Rejonowy w Szamotułach w dniu 14 września 2023 r., sygn. akt II K 301/23 i uprawomocnił się w dniu 22 września 2023 r.

Natomiast drugi, analizowany w niniejszym postępowaniu wyrok łączny, wydany został przez Sąd Rejonowy w Szamotułach w dniu 14 stycznia 2025 r., sygn. akt II K 529/23 i uprawomocnił się w dniu 22 stycznia 2025 r.

Z treści wyroków łącznych Sądu Rejonowego w Szamotułach z dnia 14 stycznia 2025 r., sygn. akt II K 529/23 i z dnia 14 września 2023 r., sygn. akt II K 301/23 wynika, że oba te orzeczenia obejmowały swoim zakresem te same wcześniejsze skazania A. M., łącząc również skazanemu kary jednostkowego wymierzonych tymi samymi wyrokami, tj. wyrokami Sądu Rejonowego w Szamotułach w sprawie o sygn. akt II K 55/20 i II K 258/20. Konfrontacja obu tych orzeczeń nie pozostawia wątpliwości, że wobec skazanego A. M. zapadły dwa prawomocne wyroki łączne, w których węzłem kar łącznych objęto te same skazania.

W stosunku do kary łącznej, obejmującej kary orzeczone wobec A. M. wyrokami Sądu Rejonowego w Szamotułach o sygn. akt. II K 55/20 i II K 258/20, z chwilą uprawomocnienia się wyroku łącznego Sądu Rejonowego w Szamotułach z dnia 14 września 2023 r. o sygn. akt II K 301/23, zaistniał stan powagi rzeczy osądzonej, stanowiący ujemną przesłankę procesową w rozumieniu art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k. (*res iudicata*). W chwili bowiem wydania w dniu 14 stycznia 2025 r. przez Sąd Rejonowy w Szamotułach w sprawie o sygn. akt II K 529/23 - wobec A. M. - wyroku łącznego, w obrocie prawnym istniało już prawomocne rozstrzygnięcie o połączeniu kar wynikających z tych samych orzeczeń, wydanych, wobec tego samego skazanego. Wydając zatem w dniu 14 stycznia 2025 r. w sprawie o sygn. akt II K 529/23 wyrok łączny, Sąd Rejonowy w Szamotułach dopuścił się błędu przy orzekaniu, gdyż wobec zaistnienia w stosunku do tego samego zakresu rozpoznania stanu powagi rzeczy osądzonej, a stanowiącego ujemną przesłankę procesową w rozumieniu art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k., zamiast wydania wyroku łącznego, powinien postanowieniem umorzyć postępowanie w kwestii wydania wyroku łącznego.

Wyrok łączny Sądu Rejonowego w Szamotułach z dnia 14 stycznia 2025 r., sygn. akt II K 529/23, dotknięty jest zatem bezwzględny uchybieniem przewidzianym w art. 439 § 1 pkt 8 k.p.k. w zw. z art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k.

Naruszenie powagi rzeczy osądzonej stanowi jedno z najpoważniejszych uchybień w toku postępowania karnego. Prowadzenie postępowania wbrew zasadzie *ne bis in idem* rażąco godzi w gwarancyjną regułę pewności stanu prawnego.

Wobec powyższego, należało uchylić zaskarżone orzeczenie, albowiem zostało wydane pomimo zaistnienia negatywnej przesłanki procesowej określonej w art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k. i umorzyć na tej podstawie postępowanie w przedmiocie wydania wyroku łącznego w niniejszej sprawie wobec A. M. Uwzględniając wymiar kary łącznej orzeczonej obu wyrokami łącznymi oczywistej jest też, że rozstrzygnięcie powyższe nastąpiło na korzyść skazanego (pierwszym wyrokiem łącznym wymierzono mu karę łączną roku i 2 miesięcy pozbawienia wolności, drugim – dotkniętym uchybieniem z art. 439 § 1 pkt 8 k.p.k. – karę łączną roku i 5 miesięcy pozbawienia wolności).

Z przytoczonych powodów Sąd Najwyższy orzekł jak w wyroku.

Przewodniczący: SSN (Tomasz Artymiuk)

Sędziowie: SN (Marek Pietruszyński)

SN (Barbara Skoczowska)

[PŁ]

[a.ł]